

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ส่วนรายละเอียดจะได้กล่าวเป็นลำดับไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารและครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารและครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ตามตัวแปรด้านเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และจังหวัดที่ปฏิบัติงานต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ทิศนะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดระหว่างผู้บริหารกับครู แตกต่างกัน
2. ทิศนะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดระหว่างผู้บริหารที่เพศต่างกัน มีทิศนะแตกต่างกัน
3. ทิศนะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดระหว่างครูที่เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และจังหวัดที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีทิศนะแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 53 คน ครู จำนวน 335 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) จากประชากรจำนวน 11,806 คน เป็นผู้บริหารจำนวน 1,256 คน และครูจำนวน 10,550 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ยามาเน่ (Yamané)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) เพื่อถามข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และจังหวัดที่ปฏิบัติงาน
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อประเมินทัศนนะของผู้บริหารและครูต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด จากภารกิจ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ นโยบายและแผน การจัดสรรงบประมาณ การยุบ รวมโรงเรียน การแต่งตั้งผู้บริหารการศึกษา การพิจารณาความดีความชอบ การออกระเบียบปฏิบัติ และการปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนด

จำนวน 70 ข้อ โดยใช้สเกลลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วย-
อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่าความเชื่อมั่น
แบบสอบถามแต่ละองค์ประกอบระหว่าง 0.81-0.99

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended
Questionnaire) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดอิสระที่จะเสนอความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถม
ศึกษากิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 2
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอนุญาตให้แจกและเก็บแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามไปทำการสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวม
ด้วยตนเองและบางแห่งก็ขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และ
ผู้บริหารโรงเรียนนั้น ๆ ช่วยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ แบบ
สอบถามส่งไปจำนวน 388 ชุด ได้รับกลับคืน 313 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.19

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 คือ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น
วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละของแต่ละรายการในแต่ละตัวแปร
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 คือ ทัศนะของผู้บริหารและครูต่อการปฏิบัติงาน
ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ทิศนะของผู้บริหารและครูต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นรายองค์ประกอบ และรวมทุกองค์ประกอบแล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล

2.3 ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบทิศนะของผู้บริหารและครูต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม สำหรับกรณีที่เกิดผลการทดสอบค่าเอฟ มีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น จะทำการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยใช้วิธีการของ ทูคีย์ (Tukey's HSD test)

อนึ่ง ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science)

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้ประมวลและสรุปความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดแยกไว้เป็นรายองค์ประกอบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาทิศนะของผู้บริหารและครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 สรุปได้ดังนี้

1.1 ทิศนะของผู้บริหารและครู เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.77$)

1.2 ทิศนะของผู้บริหารและครู เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับ เห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

การปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.87$) การออกระเบียบปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.83$) การแต่งตั้งผู้บริหารการศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) การยุบ รวมโรงเรียน ($\bar{X} = 3.79$) นโยบายและแผน ($\bar{X} = 3.78$) การจัดสรรงบประมาณ ($\bar{X} = 3.77$) และการพิจารณาความดีความชอบ ($\bar{X} = 3.56$)

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ทิศนระหว่างผู้บริหารกับครูต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ในองค์ประกอบรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ทิศนระหว่างผู้บริหารที่เพศต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ในองค์ประกอบรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ทิศนของครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และจังหวัด ที่ปฏิบัติงานต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า

2.3.1 ทิศนของครูที่เพศต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในองค์ประกอบรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .033$) และองค์ประกอบ การปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .004$) ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.2 ทิศนของครูที่มีอายุต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.3 ทิศนของครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.4 ทิศนของครูที่ปฏิบัติงานในจังหวัดที่ต่างกันต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในองค์ประกอบรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของทูคีย์ (Tukey's HSD test) ปรากฏผลดังนี้

2.3.4.1 ทักษะของครูจังหวัดยะลา ปัตตานี และสตูลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในองค์ประกอบรวม ปรากฏว่า ทักษะของครูจังหวัดยะลา ปัตตานี และสตูล สูงกว่าทักษะของครูจังหวัด นราธิวาสที่ระดับ .01

2.3.4.2 ทักษะของครูจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบนโยบายและแผน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.4.3 ทักษะของครูจังหวัดยะลาและปัตตานี ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบการจัดสรรงบประมาณสูงกว่าทักษะของครูจังหวัดนราธิวาสที่ระดับ .01

2.3.4.4 ทักษะของครูจังหวัดยะลา ปัตตานี และสตูล ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบ การยุบ รวมโรงเรียน สูงกว่าทักษะของครูจังหวัดนราธิวาส ที่ระดับ .01

2.3.4.5 ทักษะของครูจังหวัดยะลา และปัตตานี ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบการแต่งตั้งผู้บริหารการศึกษาสูงกว่าทักษะของครูจังหวัดนราธิวาสที่ระดับ .01 และทักษะของครู จังหวัดสตูล ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบ เดียวกัน สูงกว่าทักษะของครูจังหวัดนราธิวาสที่ระดับ .05

2.3.4.6 ทักษะของครูจังหวัดยะลา และสตูล ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบการพิจารณา ความดีความชอบสูงกว่าทักษะของครูจังหวัดนราธิวาสที่ระดับ .01 และทักษะของครู จังหวัดปัตตานีต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบ เดียวกันสูงกว่าทักษะของครูจังหวัดนราธิวาสที่ระดับ .05

2.3.4.7 ทักษะของครูจังหวัดยะลา ปัตตานี ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบ การออก ระเบียบปฏิบัติสูงกว่าทักษะของครูจังหวัดนราธิวาสที่ระดับ .01

2.3.4.8 ทักษะของครูจังหวัดยะลา ปัตตานี และสตูล ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด องค์ประกอบการ

ปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนดสูงกว่าที่คณะของครูจังหวัดนครราชสีมาที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น

3.1 นโยบายและแผน

3.1.1 ให้โรงเรียนปฏิบัติงานโดยมีแผนปฏิบัติงานประจำปี

3.1.2 ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติการศึกษาประจำปี และ

แผนปฏิบัติการประจำปีให้โรงเรียนและครูได้รับทราบ

3.1.3 ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดติดตามการ

ปฏิบัติงานของโรงเรียนว่าดำเนินการตามนโยบาย ตามแผนงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดหรือไม่

3.1.4 คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดควรเข้าใจ

เรื่องแผน

3.2 การจัดสรรงบประมาณ

3.2.1 ควรจัดสรรงบค่าใช้จ่ายให้แก่โรงเรียน

3.2.2 ควรพิจารณาเบี้ยกันดาร เบี้ยเลี้ยงภัย อย่างยุติธรรม

3.2.3 ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ตรวจสอบ

และติดตาม การใช้จ่ายเงินงบประมาณ และเงินค่าวัสดุการศึกษา ว่าปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบทางราชการหรือไม่

3.2.4 ควรพิจารณาเงินสวัสดิการอย่างยุติธรรม

3.3 การยุบ รวมโรงเรียน

3.3.1 ให้เปลี่ยนแปลงผู้บริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ

3.3.2 ให้ทุกโรงเรียนเปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา

3.3.3 ควรยุบโรงเรียนขนาดเล็ก

3.3.4 ให้ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน

โรงเรียนขนาดเล็ก

3.4 การแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา

3.4.1 ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง ย้าย ผู้บริหาร

การศึกษาให้ชัดเจน และควรกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4-5 ปี

3.4.2 คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่ควรใช้

อำนาจหน้าที่รั้งแทนบุคคลอื่น ๆ

- 3.4.3 ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด กล่าวหาญ
ในการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นผลประโยชน์ของทางราชการ
- 3.5 การพิจารณาความดีความชอบ
- 3.5.1 ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบ
- 3.5.2 ไม่ควรพิจารณา 2 ชั้น โดยการโหวตเสียง
- 3.5.3 ให้เรียกร้องสิทธิพิเศษ 2 ชั้น แก่ราชการครู ตาม
ไต่สวนพิเศษของศูนย์อำนวยการบริหาร 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3.6 การออกระเบียบปฏิบัติงาน
- 3.6.1 ควรออกระเบียบให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีแผนปฏิบัติงาน
- 3.6.2 ให้เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานของครู และกวัดจั้นวินัย
ความประพฤติของครู
- 3.6.3 ให้ออกระเบียบให้ครูมีสิทธิออกเสียง ลงคะแนน
ถอดถอนผู้แทนข้าราชการครูได้
- 3.7 การปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนด
- 3.7.1 ผู้แทนข้าราชการครู ควรเป็นผู้นำในการปกป้อง
ผลประโยชน์ของครู
- 3.7.2 ไม่ควรละทิ้งงานบ่อย ๆ โดยอ้างว่าไปปฏิบัติหน้าที่
อย่างอื่น
- 3.7.3 ให้สนใจสวัสดิภาพและความปลอดภัยของครู
- 3.7.4 ให้สนใจต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ และ
สมมติฐาน เป็นลำดับดังต่อไปนี้

1. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทัศนระของผู้บริหารและครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า

ทัศนระของผู้บริหารและครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด อยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.77$) ที่เป็นเช่นนี้ คงมีเหตุผลมาจากการบริหารงานรูปคณะกรรมการ หรือการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล เป็นรูปแบบการบริหารสมัยใหม่ สำหรับครูในวงการระดับประถมศึกษา ถึงแม้ระบบดังกล่าวนี้จะก่อกำเนิดมาร่วมสิบปีเศษแล้วก็ตาม แต่ก็ยังถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูประถมศึกษา เพราะอดีตที่ผ่านมาการบริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทั้งระบบโครงสร้างการบริหาร ความก้าวหน้าในวิชาชีพ สวัสดิการของครู รวมทั้งคุณภาพการศึกษา จะล้าหลังกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาด้วยกัน แต่เมื่อจัดการบริหารในรูปคณะกรรมการอย่างี่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ใช้อยู่อย่างปัจจุบัน ซึ่ง นิพนธ์ สุขปริดี (2533 : 17-18) กล่าวว่า เป็นนวัตกรรมการบริหารประถมศึกษาที่ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจ มีความรู้สึกที่ดี ครูให้ความสำคัญและคาดหวังสูงจากระบบการจัดรูปแบบบริหารดังกล่าว และการให้ความสำคัญนั้นสำเร็จ นิลประดิษฐ์ (2533 : 1-3) กล่าวว่า หมายถึง การให้การยอมรับว่าระบบ หรือโครงสร้างการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทำให้ครูมีความมั่นใจและคาดหวังว่าการบริหารโดยคณะกรรมการ จะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ส่งผลดีให้เกิดแก่นักเรียน คุณภาพการศึกษาระดับประถมจะพัฒนาขึ้น เพราะได้รับการดูแลและเอาใจใส่จากบุคคลหลายฝ่าย ที่ร่วมกันเป็นคณะกรรมการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ข : 47-48) ได้กล่าวถึงผลดีของการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลว่ามีผลดีหลายประการ เช่น

1. ช่วยให้การบริหารเป็นไปด้วยความรอบคอบ เพราะมีบุคคลหลายฝ่ายร่วมพิจารณา

2. สร้างความสมดุลระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน
3. เป็นการปลูกฝังแนวทางประชาธิปไตยที่ดี ตลอดทั้งการถ่ายทอดสู่นักเรียนต่อ ๆ ไป
4. ช่วยให้การวินิจฉัย ตัดสินใจ และการวางแผนทางการบริหารเป็นไปด้วยเหตุผลและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป
5. เป็นการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบการบริหารไม่ให้เกิดอยู่ในบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบการบริหารไม่ให้เกิดอยู่ในบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหลายฝ่ายมีส่วนร่วม
6. ช่วยให้การบริหารสอดคล้องกับสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของแต่ละท้องถิ่นยิ่งขึ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่า ทิศนะของผู้บริหารและครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอยู่ในระดับ "เห็นด้วย" อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูให้การยอมรับ ให้ความสำคัญต่อระบบโครงสร้างการบริหารและการคาดหวังว่าระบบดังกล่าวจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในที่สุด

2. อภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัย

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ทิศนะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ระหว่างผู้บริหารกับครูแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ทิศนะระหว่างผู้บริหารกับครูต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในองค์ประกอบรวม และรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิต แก้วทิพย์ (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ภัทราพร ศรีโกศา (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการครู มีการรับรู้ต่อการจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยทั้งสองเรื่องที่ยกมาน่าจะเป็นสิ่งยืนยันว่า สถานภาพทางตำแหน่งที่ต่างกันของบุคคล มิใช่เป็นปัจจัย

ที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่แตกต่างกันเพราะเหตุว่า เรื่องของทัศนคติเป็นเรื่องของความคิด ความเห็นของบุคคลหรือของกลุ่มที่มีเหตุผล ที่เกิดจากการรับรู้ (Perception) และการสร้างประสบการณ์ (Experience) และมีผลถึงการประเมินค่าสิ่งนั้น ๆ (โสภณ ชูพิกุลชัย, 2522 : 17) ดังนั้นทัศนคติของผู้บริหารและครูไม่แตกต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด น่าจะมีเหตุผลมาจาก ปัจจัยสองประการคือ

ประการที่หนึ่ง อิทธิพลของสถาบันวิชาชีพ (Professional Institution) เนื่องจากอาชีพครูเกี่ยวข้องอยู่กับการให้การอบรม การสอน ซึ่งวิจิตร ศรีสอาด (2526 : 264) กล่าวว่า การสอนเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Teaching is a profession) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยถือว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ครูเป็นผู้ให้วิทยากรเป็นวิทยาทานเพื่อความเจริญของบุคคลและสังคม สังคมจึงมีค่านิยมและคาดหวังต่ออาชีพครูไว้สูงที่แตกต่างจากอาชีพอื่น ๆ ศิษย์ถือว่าครูเป็นปูชนียบุคคล สังคมส่วนรวมยกย่องให้ครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติ เมื่อผู้ได้รับการยกย่องและคาดหวังจากสังคมไว้สูง จึงจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำเริง นิลประดิษฐ์ (2533 : คำนำ) ที่กล่าวว่า เนื่องจากอาชีพครูเป็นอาชีพชั้นสูง จึงจำเป็นต้องกำหนดบทบาท และลักษณะที่พึงประสงค์ของครูไว้ที่เรียกว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งบ่งชี้ลักษณะของครูที่ดี 4 ประการคือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา เพื่อมุ่งหวังที่จะให้ครูได้ยึดถือปฏิบัติ ด้วยความมุ่งมั่นอย่างจริงจัง เพื่อให้วิชาชีพครูได้พัฒนาขึ้นและให้สมเป็นที่ยอมรับศรัทธา สมดังที่สังคมคาดหวัง จากกรอบที่กำหนดบทบาทดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยกำหนดให้ คนที่มีอาชีพครูมีความคิด ค่านิยม และบุคลิกภาพ ตามที่สถาบันกำหนดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราคู (2534 : 116-118) ที่กล่าวว่า สถาบันมิติ (Nomothetic Dimension) จะประกอบด้วยตัวสถาบัน (Institution) หรือหน่วยงานซึ่งมีลักษณะและวัฒนธรรมเฉพาะครอบคลุมอยู่ การกำหนดบทบาท (Role) คือการมอบหมายหน้าที่และความคาดหวัง (Expectation) คือ ความมุ่งหวังหรือเป้าหมายขององค์กรหรือสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร มุสิกรัมย์ (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า พฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ใน

ทัศนคติของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2 ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จรรยาบรรณ อยู่ในระดับมาก จึงแสดงให้เห็นว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หรือ คุณธรรมเฉพาะที่ต้องการให้ครูยึดถือปฏิบัติจะเป็นตัวกำหนดความคิดและพฤติกรรม ของคนในกลุ่มวิชาชีพ

ประการที่สอง ทัศนคติของผู้บริหารและครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ การประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเพราะความคาดหวังจากระบบบริหาร งาน โดยองค์คณะบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่ง พันธ์ภูธา ศรีสิทธิยานนท์ (2534 : 152) กล่าวว่า การบริหารการประถมศึกษาทุก ระดับตามโครงสร้างในปัจจุบันนี้ เป็นการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล ซึ่งทุกคนจะมี ส่วนร่วมในการวินิจฉัย ตัดสินใจ กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวางแผนในการ ปฏิบัติงาน ประกอบกันเป็นการทำงานที่ระดมพลังความคิด สติปัญญาของบุคคลหลาย ฝ่ายที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ โดยอาศัยหลักการประสานงาน ประสาน แผน ประสานประโยชน์ และปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 55) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญและจุดเด่นของ การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจมีคุณภาพดีขึ้น เพราะการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งมีความรู้และทัศนะที่กว้างขวาง ผลการพิจารณาตัดสินใจ ย่อมดีกว่าการตัดสินใจ โดยบุคคลเพียงคนเดียว
2. การยอมรับในผลงานสูงขึ้น เนื่องจากหลายคนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ ทำให้เกิดความผูกพัน และมองผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นของกลุ่ม หรือของ คณะกรรมการนั้น
3. การประสานงานดีขึ้น เพราะบุคคลหลายฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานและแก้ปัญหาาร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน รับรู้การดำเนินงานใน แนวทางเดียวกัน
4. การกระจายอำนาจมีมากขึ้น เนื่องจากอำนาจการตัดสินใจเป็นอำนาจ รวมของคณะกรรมการ มิใช่เป็นของบุคคลเพียงคนเดียว

จากสาเหตุสองประการที่กล่าวมา คือ สาเหตุด้านสถาบันวิชาชีพ และความคาดหวังต่อระบบการบริหารงาน โดยองค์คณะบุคคลน่าจะส่งผลให้ทัศนคติของผู้บริหาร และครูต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกัน

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ระหว่างผู้บริหารที่เพศต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติระหว่างผู้บริหารเพศชายกับเพศหญิงต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สว่างโพธิ์วัง (2524 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารการประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน การที่ผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารนั้นเป็นภารกิจ ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นเพศชายหรือหญิง เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งเป็นผู้บริหารจะต้องมีบทบาทหน้าที่และปฏิบัติภารกิจอย่างเดียวกัน คือ การทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ซึ่งพฤติกรรมที่ผู้บริหารได้ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ได้แก่ การตัดสินใจ การสั่งการ การประชุมวางแผน ภารกิจต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นปัจจัยกำหนดแนวคิด ค่านิยม และบุคลิกภาพของผู้บริหารจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ (Convention) เฉพาะกลุ่มที่รับรู้และเข้าใจในแวดวงของผู้ที่เป็นสมาชิกผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ บุญช่วย (2534 : 51) ที่กล่าวว่า ค่านิยมและความเชื่อ เป็นกฎระเบียบของพฤติกรรมปฏิบัติ หรือบรรทัดฐานที่มีอิทธิพลอย่างมากในการกำกับพฤติกรรมของบุคคล

นอกจากนั้นการที่ผู้บริหารได้มีโอกาสอบรม ประชุมสัมมนา กัน อยู่เสมอ ๆ ย่อมเป็นโอกาสให้ผู้บริหารได้รับทราบนโยบายของหน่วยงาน มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งในวิธีการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาของหน่วยงาน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยกำหนด ความสนใจ การใฝ่รู้ ให้ผิดแผกไปจากบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ที่มีอาชีพ หรือตำแหน่งแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงศ์ (2530 : 442-443) และอรุณ รัชชธรรม (2529 : 46-48) ที่ว่า

โครงสร้างของกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ (Informal Group) เกิดขึ้นจากความมีสำนึก
 ในความเป็นสมาชิกองค์กร และมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขการทำงานและปัญหาของ
 องค์กร เช่น กลุ่มพรรคพวกตามแนวราบ (Horizontal Clique) ซึ่งสมาชิกของ
 กลุ่ม จะมีตำแหน่งในระดับเดียวกัน และมีปัญหาล้ายคลึงกัน เช่น ระดับผู้จัดการ
 แพนก ซึ่งสอดคล้องกับ วอเตอร์ ลิปแมน (Water Lipman) (อ้างจาก วนิดา
 เสนีเศรษฐ และ ชอบ อินทร์ประเสริฐ, 2530 : 11) ที่ให้แนวคิดว่าการคาดการณ์
 ถึงพฤติกรรม (Stereo Typing) อันได้แก่ นิสัยใจคอ ทัศนคติ และบุคลิกภาพของ
 บุคคลใดก็ตาม ให้มองถึงกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ เพราะภาพของกลุ่มหรือภาพของ
 สมาชิกกลุ่มก็คือภาพอันเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่า ทัศนะของผู้บริหารเพศชายกับผู้บริหาร
 เพศหญิงต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกัน
 มิใช่สาเหตุมาจากความแตกต่างระหว่างเพศ แต่น่าจะมีสาเหตุมาจากการทำบทบาท
 หน้าที่ในตำแหน่งของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ

2.3 สมมติฐานข้อที่ 3 ทัศนะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาจังหวัด ระหว่างครูที่เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และจังหวัดที่
 ปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนะแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

2.3.1 ครูที่เพศต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการ
 การประถมศึกษาจังหวัดในองค์ประกอบรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติ ($P = .033$) และในองค์ประกอบ การปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนด แตกต่าง
 กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .004$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยและ
 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทราพร ศิริโกคา (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า
 ข้าราชการพลเรือนที่เพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนามูลสารแตกต่าง
 กัน และงานวิจัยของ สุมมนา พุ่มประพาฬ (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูเพศ
 หญิงและเพศชายมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำแตกต่างกัน ส่วนรายองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า
 ทัศนะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่แตกต่างกัน ซึ่ง
 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทราพร ศิริโกคา
 (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการจัด

กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรไม่แตกต่างกัน

2.3.1.1 ผลการวิจัยที่พบว่า ครูที่เพศต่างกัน

มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในองค์ประกอบการปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนด แตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจาก

ประการที่หนึ่ง ความแตกต่างระหว่าง

เพศหญิงและเพศชายเป็นความแตกต่างเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ และความชำนาญในอาชีพ ดังที่ สุชา จันทรโอม (2516 : 157-158) กล่าวว่า ผู้ชายกับผู้หญิงแตกต่างกันในการมีบทบาททางสังคม ซึ่งผู้ชายจะมีบทบาทมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายมีนิสัยชอบการแข่งขันและมีความมุ่งมั่นในจุดมุ่งหมายชีวิตสูง ขณะที่ผู้หญิงชอบชีวิตที่ราบรื่น สงบ และชอบการแต่งตัว ส่วน ณรงค์ศักดิ์ ตระละภักดิ์ (2532 : 78-78) กล่าวว่า เขารับปัญหาระหว่างชายหญิงนั้นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อสังเกตในรายวิชาจะพบว่า เพศชาย มีความสามารถทางคิดคำนวณ และกิจกรรมที่ใช้ไหวพริบ และความรวดเร็วขณะที่ผู้หญิงมีความสามารถดีกว่าชายในด้านภาษา ความจำและงานละเอียดที่ต้องใช้ฝีมือ ส่วน วิจิตร อวระกุล (2528 : 32) กล่าวว่า เพศหญิง เพศชาย มีความแข็งแรง ความมั่นคง ความห้วนไหว ความรู้สึกผิดชอบ การยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อต่างกัน จึงเป็นเหตุทำให้มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในองค์ประกอบการปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนด แตกต่างกัน

ประการที่สอง ทัศนคติระหว่างเพศหญิง

กับเพศชายที่แตกต่างกันต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในองค์ประกอบ การปฏิบัติงานอื่นที่กฎหมายกำหนด น่าจะมีสาเหตุมาจากลักษณะของงาน กล่าวคือ

(1) การปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่

กฎหมายกำหนดของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนั้น ส่วนมากจะเป็นงานที่ได้มอบหมายจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งมีลักษณะเป็นงานจร และให้ปฏิบัติเป็นบางครั้งบางคราว เช่น เป็น

คณะกรรมการในโครงการจัดตั้งกองทุนอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งงานเหล่านี้ครูไม่ค่อยสนใจ เพราะถือว่าอยู่ไกลตัวและไม่มีผลกระทบต่อตนเองหรืองานการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน ซึ่งงานดังกล่าวครูถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารในโรงเรียนได้ดำเนินการอยู่แล้ว

(2) การปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ส่วนมากไม่ค่อยจะเกี่ยวข้องกับงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญ ส่วนใหญ่จะทราบและรับรู้กันในระดับผู้บริหารโรงเรียน

(3) การปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดนั้นขาดการประชาสัมพันธ์ให้ครูได้รับทราบว่า มีงานอะไรบ้าง ทั้ง ๆ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้จัดโครงการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสัญจรทุกปี

จากลักษณะองค์ประกอบของงาน ซึ่งไม่มีปฏิทินการปฏิบัติงานที่แน่นอน และมีลักษณะเป็นงานจร หรืองานเร่งด่วนที่ไม่มีอยู่ในแผนปฏิบัติงาน งานในองค์ประกอบดังกล่าวจึงไม่ค่อยได้รับความสนใจจากครูเท่าที่ควร น่าจะมีส่วนทำให้ทัศนคติของครูต่อการปฏิบัติงานด้านนี้ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดแตกต่างกันไป

2.3.1.2 ผลการวิจัยที่พบว่า ครูที่เพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาในรายองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะเหตุว่า

ประการที่หนึ่ง บทบาทและหน้าที่ของครูทุกคน ตามที่หน่วยงานกำหนดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะต้องศึกษาค้นคว้าในเรื่องของหลักสูตร จิตวิทยาการสอน เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ รวมถึงการวัดผลและประเมินผล งานเหล่านี้ครูทุกคนจะต้องให้ความสนใจ เพราะเป็นหน้าที่โดยตรง เมื่อครูทุกคนสนใจในเรื่องเดียวกัน ความคิดเห็นของครูทั้งเพศหญิงและเพศชาย ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของครู น่าจะทำให้ครูมีความคิดเห็นและทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกัน

ประการที่สอง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประเพณีของหน่วยงานมีไว้เพื่อให้ข้าราชการในหน่วยงานได้ยึดถือ และปฏิบัติตาม เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นบรรลุเป้าหมาย ส่วนแบบแผนและประเพณีครุมีไว้เพื่อเป็นจรรยาบรรณวิชาชีพ และเป็นบรรทัดฐานให้ครูได้ประพฤติและปฏิบัติ ดังนั้นครูทุกคนในฐานะเป็นข้าราชการครู ไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิงจะต้องยึดถือและปฏิบัติในสองสถานะ คือ สถานะข้าราชการพลเรือน ครูจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการพลเรือน ในสถานะข้าราชการครู ครูจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ดังนั้น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประเพณีถือเป็นกรอบกำหนดพฤติกรรม และความคิดของคนในอาชีพครูให้อยู่ในแนวเดียวกัน เมื่อความคิดเห็นของครูอยู่ในแนวทางเดียวกัน ทักษะของครูทั้งเพศหญิงและชายต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด จึงไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงสรุปว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีทักษะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การที่ครูเพศหญิงและเพศชายมีทักษะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกัน น่าจะมีสาเหตุมาจาก บทบาทและหน้าที่ของครู และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประเพณีของครู

2.3.2 ครูที่มีอายุและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทักษะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา อุดลย์เกษม (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูที่มีความแตกต่างด้านอายุ และประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนมีทักษะต่อปรัชญา ดอนมอสโก ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ เนาวนิตย์ เงินแจ้ง (2531 : บทคัดย่อ) และสมชาย มิตรมูลพิทักษ์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ว่าอายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างด้านทัศนคติ

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้คือ

ประการที่หนึ่ง ภารกิจของครู ภารกิจหลักที่สำคัญ

ของครูทุกคนคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด (ทองหล่อ แก้วประยูร, 2531 : 59) ภารกิจหรืองานในหน้าที่จะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความคิด และความสนใจของบุคคล คนที่มีภารกิจหรือหน้าที่เหมือนกันน่าจะมีความคิดเห็นและความสนใจไม่แตกต่างกัน จากการรายงานของศูนย์ข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ (2533 : 195-200) รายงานว่า คนที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน มีความสนใจไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับครูไม่ว่าจะมีอายุ หรือประสบการณ์ต่างกัน ก็มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งความสนใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นหมายถึง การสนใจศึกษาค้นคว้า หลักสูตร จิตวิทยาการเรียนรู้ เทคนิค วิธีสอน ระเบียบการวัดและประเมินผล ความสนใจต่อสิ่งสำคัญเหล่านี้จะมีอยู่ในตัวครูทุกคน ที่ทำหน้าที่สอนเด็กไม่ว่าครูเหล่านั้นจะมีอายุ หรือประสบการณ์การทำงานจะต่างกันหรือไม่ เมื่อความสนใจของครูอยู่ในเรื่องเดียวกัน เพราะครูมีภารกิจและหน้าที่เหมือนกัน ดังนั้นความคิดเห็นหรือทัศนคติของครูที่เกี่ยวกับภารกิจงานในหน้าที่ รวมถึงกิจกรรมและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครู ที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดได้ปฏิบัติ จึงน่าจะไม่ได้แตกต่างกัน สรุปได้ว่าครูที่มีอายุและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเพราะสาเหตุที่ครูมีภารกิจเหมือนกัน

ประการที่สอง ที่ทำให้ครูที่มีอายุและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่แตกต่างกัน น่าจะเนื่องมาจากข้าราชการครูทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่เหมือนกัน ครูที่เข้าใหม่จะต้องได้รับการปฐมนิเทศ และจะต้องรับรู้ กฎระเบียบ กติกาของหน่วยงานเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมีอายุราชการมาก เป็นผู้อาวุโสก็ต้องอยู่ภายในกรอบของระเบียบ กฎหมาย และความเป็นครูเหมือนกัน

ประการที่สาม สถานภาพทางสังคมของครู อาชีพครู เป็นอาชีพที่สังคมยกย่องครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ศิษย์นับถือครูเป็นปูชนียบุคคล ความคาดหวังเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม ความคิดและการปฏิบัติตนของครูต่อสังคม ดังนั้น การประพฤติปฏิบัติตน หรือการกระทำใด ๆ ก็ตาม ครูจะต้องคิด

และตระหนักก่อนเสมอว่า การประพฤติปฏิบัตินั้นจะกระทบต่อเกียรติส่วนตน ความ เลื่อมใสศรัทธาที่สังคมมีต่อตัวครูและสถาบันวิชาชีพหรือไม่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานภาพ ทางสังคมของครูทำให้ครูทุกคนต้องมีความคิด และประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในทำนอง คลองธรรม และระเบียบแบบแผนอย่างเดียวกัน เมื่อพฤติกรรม ความคิดและการ ปฏิบัติตนของครูอยู่ในแนวทางเดียวกัน ทักษะของครูต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ การประถมศึกษาจังหวัดน่าจะไม่ได้แตกต่างกันด้วย จึงสรุปได้ว่า สถานภาพทางสังคมของ ครูทำให้ครูมีอายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทักษะต่อการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่ได้แตกต่างกัน

จากสาเหตุทั้งสามประการข้างต้น สรุปได้ว่าครูที่อายุ ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทักษะต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดไม่ได้แตกต่างกัน น่าจะมีสาเหตุมาจากภารกิจของครู กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงาน และสถานภาพทางสังคมของครู

2.3.3 ครูที่ปฏิบัติงานในจังหวัดต่างกัน มีทักษะต่อการ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในองค์ประกอบรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ปรากฏว่า ทักษะของครูจังหวัด ยะลา บัตตานี และสตูล ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สูงกว่าทักษะของครูจังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) ผลของ การวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญ ก้วพานิช (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในจังหวัดที่ต่างกัน ปฏิบัติงานด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชนแตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้ คือ

ประการที่หนึ่ง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูยังมี น้อย ความสัมพันธ์ที่กล่าวถึง หมายถึง ความสัมพันธ์ในลักษณะการรวมกลุ่ม จัดตั้งเป็น ชมรม สมาคมวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นที่พบปะสังสรรค์ และเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูล ข่าวสาร หรือการแก้ปัญหาาร่วมกัน สาเหตุดังกล่าวทำให้ทักษะต่อการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 2 แตกต่างไปด้วย

ประการที่สอง การประชุมสัมมนาระดับครูผู้สอน
ที่จัดขึ้นในระดับเขต เขตการศึกษา 2 ส่วนใหญ่เป็นโครงการฝึกอบรมสัมมนาในระดับ
ของผู้บริหารโรงเรียน การฝึกอบรมที่จัดในระดับสำหรับครูผู้สอนยังมีน้อย ทำให้โอกาส
ที่ครูจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการงานในอาชีพมีน้อย จึงเป็นสาเหตุ
ที่ทำให้ครูแต่ละจังหวัดมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษา
จังหวัดแตกต่างกันไปด้วย

ประการที่สาม ปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบแตกต่างกัน
กัน เนื่องจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 2 แต่ละ
จังหวัด มีจำนวนโรงเรียน ข้าราชการครู และนักเรียนเป็นสัดส่วนที่ต่างกันอย่าง
มาก ทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาของแต่ละจังหวัดแตกต่างกัน
กันด้วย จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูในเขตการศึกษา 2 แต่ละจังหวัดมีทัศนคติต่อการ
ปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดแตกต่างกัน

อีกประเด็นหนึ่งที่ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของครูใน
จังหวัดยะลา ปัตตานี และสตูล ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษา
จังหวัดสูงกว่าทัศนคติของครูจังหวัดนราธิวาส การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุ
มาจากปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพและความปลอดภัยของครู กล่าวคือ ปัญหาเกี่ยวกับ
สวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของข้าราชการครู และประชาชนใน
พื้นที่เขตการศึกษา 2 เป็นปัญหาที่บั่นทอนขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครูเด่น
ชัดที่สุด แม้จะเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ปัญหาขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.)
หรือปัญหาความไม่สงบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เขตการศึกษา 2 จังหวัดที่ได้รับผล
กระทบโดยตรงจากปัญหาดังกล่าว มีเพียง 3 จังหวัดเท่านั้น คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี
และนราธิวาส สำหรับจังหวัดสตูลไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเหล่านี้ เพราะจังหวัด
สตูลไม่ได้มีพื้นที่ติดต่อกับ 3 จังหวัดที่กล่าวถึง จากรายงานข้อมูลของสำนักงาน
ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 (2532ข : 9-17) เกี่ยวกับโรงเรียนเสี่ยงภัย
ในปี พ.ศ. 2532 ไว้ดังนี้คือ จังหวัดยะลา มีโรงเรียนเสี่ยงภัย จำนวน 42 โรงเรียน
ปัตตานี จำนวน 65 โรงเรียน และนราธิวาส มี 156 โรงเรียน แสดงว่าสถานการณ์
ความปลอดภัยเกี่ยวกับสวัสดิภาพของครูใน 3 จังหวัด ในเขตการศึกษา 2

จังหวัดนราธิวาสได้รับผลกระทบมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้
 ทิศนะของครูจังหวัดนราธิวาส ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษา
 จังหวัดต่ำกว่าจังหวัดอื่น ๆ อีกด้วย จึงสรุปว่า ทิศนะของครูจังหวัดยะลา ปิดตา
 และสศลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด สูงกว่าทิศนะ
 ของครูจังหวัดนราธิวาส น่าจะมีสาเหตุมาจากปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพและความ
 ปลอดภัยของครู

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ทิศนะของผู้บริหารและครูต่อการปฏิบัติงาน
 ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอยู่ในระดับที่ "เห็นด้วย" นั้น หมายถึงว่า
 ระบบการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล หรือการบริหารงานโดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร
 และครูให้การยอมรับต่อระบบการบริหารงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ และอยากให้เห็น
 ระบบนี้สามารถแก้ไขในทางการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาได้จริง หน่วยงานที่
 เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัด น่าจะดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาใด ๆ ต่อระบบหรือโครงสร้างการ
 บริหาร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ใช้อยู่ในปัจจุบัน ควร
 จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะจะต้องคำนึงถึงความรู้สึกและความต้องการ
 หรือทิศนะของข้าราชการครู นอกจากการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งไม่
 กระทบต่อหลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management)
 เช่น การกำหนดจำนวนกรรมการที่มาจากตัวแทนข้าราชการครูที่จะพึงมีในแต่ละจังหวัด
 ที่มีขนาดแตกต่างกัน

1.2 สนับสนุนให้การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล สามารถแก้
 ปัญหาการบริหารงานของการศึกษาระดับประถมของจังหวัดให้เป็นรูปธรรม ให้คณะ
 กรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเอาใจใส่ต่อการบริหารงานทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น
 ให้ถือว่าคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการบริหารงานของ

คณะกรรมการการประถมศึกษาในจังหวัดนั้น ๆ

1.3 ประชาสัมพันธ์การบริหารงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาให้ครูทั่วจังหวัดได้รับทราบโดยทั่วถึง เพื่อให้ครูได้ตรวจสอบการทำงาน และให้ครูได้เห็นถึงความสำคัญในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบ อันเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทัศนะของผู้บริหารและครู ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอยู่ในระดับที่เห็นด้วย ซึ่งแสดงว่าในด้านระบบ โครงสร้าง หรือหลักการการบริหารโดยองค์คณะบุคคลเป็นที่ยอมรับของข้าราชการครู ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป น่าจะทำการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้เป็นคือ

2.1 ควรจะทำการวิจัยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อต้องการทราบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดทั้งที่ผ่านมา หรือกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันว่าสามารถแก้ไขปัญหาคุณภาพการประถมศึกษาได้อย่างไรบ้าง

2.2 ควรจะทำการวิจัยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในทัศนะของข้าราชการครูกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอย่างใกล้ชิด นอกเหนือจากครู เช่น หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายการเงิน ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายนโยบายและแผน ฝ่ายนิติกร หน่วยศึกษานิเทศก์ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นต้น เพราะฝ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ต่างก็เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่ต้องรับนโยบายจากคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมาปฏิบัติเช่นเดียวกับกับโรงเรียน

2.3 ควรจะทำการศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แยกเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี เช่น ทำการศึกษาเฉพาะคณะกรรมการที่มาจากตัวแทนของข้าราชการครู เพราะสังเกตจากคำถามปลายเปิด ผู้บริหารและ

ครูจำนวนหนึ่งยังตั้งข้อสงสัยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
ในเรื่องการพิจารณาความดีความชอบว่า เป็นเรื่องผลประโยชน์เฉพาะตัวและเฉพาะ
กลุ่มพรรคพวก และเป็นงานที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดให้ความสำคัญกัน
มาก แทนที่จะไปให้ความสำคัญกับงานหลักคือ การติดตามการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนจึงน่าเป็นห่วงว่า การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลจะบิดเบือนไปจาก
เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523